

Lunds universitet
Institutionen för kommunikation och medier
Journalistik
Handledare: Asta Cepaite Nilsson
Datum: 07/01-2023

Anna Isaksson och Olivia Birgander
JOUK10

“Det ligger inte riktigt i rollen att du pratar”

En kvalitativ intervjustudie om allmänreportrars erfarenheter
av att bevaka olycksplatser

Abstract

A reporter is often required to report from different types of accidents, and this could be traumatic experiences. At the same time, a journalist is the only person who operates at these scenes without professional training in meeting persons in a state of shock. In the field of crisis coverage, there is much to learn regarding what consequences this will bring to the individual reporting from various accidents.

This bachelor thesis includes eight in-depth interviews with reporters working at local newspapers. The aim is to examine the reporter's ability to justify their role in crisis coverage when working from scenes of accidents as a part of their working environment based on the theory of sensemaking.

The results of the interviews show that experiences differ between the reporters, but all share similar norms on how a reporter is expected to act. A reporter is, as shown in previous studies, not expected to express emotions while reporting about emotions. However, the interviews showed that talking to others about experiences from scenes of accidents was important for all the reporters interviewed, although the type of person talked to varied. This means that if reporters are not given the opportunity to debrief experiences, it could, in the long term, lead to a situation where reporters are not able to justify for themselves their professional tasks during crisis coverage.

Keywords: crisis, reporter, journalism, sensemaking, working environment, crisis coverage, trauma coverage.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	s.3
1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning.....	s.4
2. Tidigare forskning.....	s.6
3. Teoretiskt ramverk.....	s.10
3.1 Journalistik och mening.....	s.10
3.2 Sju utgångspunkter för meningsskapande.....	s.11
4. Metod.....	s.15
4.1 Intervjuer som metod.....	s.15
4.2 Urval.....	s.16
4.3 Genomförande.....	s.17
4.4 Bearbetning.....	s.17
4.5 Kritisk reflektion kring metod.....	s.18
5. Analys.....	s.19
5.1 Situationen.....	s.19
5.2 Professionen.....	s.25
5.3 Personen.....	s.28
5.4 Avslutande reflektion.....	s.30
6. Slutsats.....	s.31
7. Referenser.....	s.33
8. Bilagor.....	s.35
8.1 Intervjuguide.....	s.35

1. Inledning

“Får du som färsk vikarie verkligen åka själv på en stor brand? Jo, det kan hända. Det kanske inte finns någon rutinerad reporter att skicka. Det är ju sommar och många har semester. Sedan är en brand, även om den är stor, ingen komplicerad sak att bevaka. Den håller sig stilla (...)”¹

Var på plats där det händer och var orädd. Det är reporterns viktigaste uppdrag. Till skillnad från andra yrken, är inte skrivbordet den naturliga arbetsplatsen för en reporter. Istället varierar arbetsplatsen stort från dag till dag, för att alltid vara där nyheterna är, oavsett vad som har inträffat.²

Olycksplatser, brottsfall och polispådrag. För många reportrar är spänningen anledningen till att man sökte sig till yrket. Det journalistiska uppdraget beskrivs ibland som ett kall, snarare än ett arbete att gå till nio till fem. Nyfikenhet, skepsis och en orädd attityd är egenskaper som reportern alltid förväntas bibehålla i uppdraget.³ Merparten av alla reportrar har någon gång rapporterat från en olycksplats under sin karriär. Det tillhör det vardagliga arbetet att befinna sig på samma platser som polis och annan räddningspersonal, och rapportera från sammanhang där människor har skadats eller blivit utsatta för ett brott.⁴

Trots ett stundtals nära samarbete med räddningspersonal, är det aldrig reporters uppdrag att släcka branden eller förhöra misstänkta, utan endast att informera allmänheten om händelsen.⁵ Samtidigt är det inte bara reportern som kör ut till en olycksplats, det gör också människan bakom. Hur väl människan bakom reportern hanterar känslor och tankar som uppstår av att befinna sig på en olycksplats, avgörs till stor del av egenskaper och tidigare erfarenheter.⁶

¹ Jon Hansson. *Så arbetar en journalist*. Stockholm: Liber 2002, 26.

² Björn Häger. *Reporter, en handbok i journalistik*. Lund: Studentlitteratur, 2019, 23.

³ Häger. *Reporter, en handbok i journalistik*. 22.

⁴ Klas Backholm och Kaj Björkqvist. *The effects of exposure to crisis on well-being of journalists: a study of crisis-related factors predicting psychological health in a sample of Finnish journalists*. 2010, 138.

⁵ Häger. *Reporter, en handbok i journalistik*. 25.

⁶ Liselott Englund. *I katastrofens öga*. 2008, 30.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

Hittills har forskning på området främst handlat om reportrars insatser i relation till krisrapportering, som vid stora katastrofer eller från krig. Inom det svenska forskningsfältet finns till exempel *I katastrofens öga*, en avhandling som beskriver fyra olika typer av beteenden hos journalister på en olycksplats. Detta genom att undersöka reportrars erfarenheter från Diskoteksbranden 1998.⁷ Rapporten *Tsunamins genomslag* behandlar vad journalister anser vara deras främsta yrkesuppgift, och hur rapporteringen såg ut över tid efter tsunamin i Indiska oceanen 2004.⁸ Även journalisters välmående efter rapportering från katastrofer har studerats. Främst huruvida journalisterna använder sig av copingstrategier, men även om psykiska konsekvenser som uppstått till följd av krisrapportering. Det har i huvudsak studerats inom ramen för psykologiforskning. Gemensamt för tidigare forskning är att den främst fokuserat på specifika händelser, snarare än erfarenheter av det vardagliga arbetet vid en olycksplats som reporter.

Bland andra yrkesgrupper som befinner sig på en olycksplats, som brandmän, är erfarenheter av olycksplatser ett väl utforskat område, där mönster av generella erfarenheter har undersökts. Ett exempel är *Reaktioner, handlingsmönster och erfarenheter hos räddningspersonal under och efter en svår insats* som konstaterar vikten av att arbeta i team för förmågan att bearbeta insatser vid olycksplats.⁹ Inom journalistikforskning saknas studier som fokuserar på reporterns erfarenheter från olycksplatser i en vardaglig kontext. Samtidigt är olycksplatser en naturlig del av dennes arbetsmiljö. Vi har därmed identifierat en forskningslucka.

Uppsatsens syfte är att utifrån ett arbetsmiljöperspektiv undersöka reporterns erfarenheter innan, under och efter bevakning av en olycksplats. Vi definierar arbetsmiljö som alla förhållanden på en arbetsplats. Både fysiska, som på vilket plats man utför sitt arbete, men även sociala och organisatoriska förhållanden. I korta drag innefattar arbetsmiljö allt som påverkar hur en reporter har det på arbetet, samt hur arbetet påverkar människan som arbetar som reporter. Genom att utgå från tre teman, situationen, professionen och personen, vill vi undersöka reportrars erfarenheter av deras arbetsmiljö.

⁷ Englund. *I katastrofens öga*. 2008.

⁸ Tomas Andersson Odén m.fl. *Tsunamins genomslag*. 2005.

⁹ Per, Folkesson. *Reaktioner, handlingsmönster och erfarenheter hos räddningspersonal under och efter en svår insats*. Karlstad: Universitetstryckeriet, 2003.

För att förklara reportrarnas erfarenheter kommer vi att använda oss av Karl E. Weicks teori om meningsskapande för att tolka vårt resultat. Syftet är därmed även att undersöka hur reportrar kan skapa mening genom interaktion med andra.

I vår studie är begreppen olycka och olycksplatser centrala. Vi har valt att utgå från definitionen att en olycka är en plötslig händelse som har skadlig inverkan på människor, miljö eller egendom.

Uppsatsen kommer att utgå från följande frågeställningar:

1. Vilka erfarenheter har allmänreportrar verksamma på lokal nivå av att ha olycksplatser som en del av deras arbetsmiljö?
2. Hur kan allmänreportrarnas erfarenheter av att bevaka olycksplatser förstås utifrån teori om meningsskapande?

2. Tidigare forskning

I denna del presenterar vi en genomgång av hur forskningsläget ser ut inom området journalistik och olycksplatser. Utgångspunkten presenteras inledningsvis med journalistik som emotionellt arbete, för att sedan gå igenom varje delmoment vi har identifierat i samband med reportrars erfarenheter från en olycksplats.

Den perfekta reportern på jobbet

En reporters arbete är att sätta ord på känslor som andra människor har upplevt, men uttrycker inte självupplevda känslor. I dagens medielandskap premieras känslofyllda berättelser, samtidigt som det finns en föreställning om att en duktig reporter kan hantera sina känslor. Den dominanta föreställningen är att en reporter är opartisk, objektiv och en fristående observatör. Samtidigt är det ett yrke som präglas av känslor, då yrkesverksamma reportrar ständigt möter känslofyllda situationer.¹⁰

Forskaren Julia Evett har utifrån professionsteori formulerat två olika perspektiv som förklarar hur en reporter beter sig i sin yrkesroll; ett värderingssystem och ett organisationssystem. Värderingssystemet är något som har vuxit fram över tid, och handlar om hur en reporter agerar i sitt vardagliga arbete. Det kan vara ett sätt att stå emot påtryckningar, att ha gemensamma värderingar för journalister att hänvisa till. Om man istället utgår från professionalisering som ett organisationssystem handlar det om att verksamma inom yrkeskåren kan hänvisa till vad som är professionellt. Det gör att en enskild reporter gör vad som de upplever förväntas eller krävs av dem i deras yrkesroll. I svåra situationer, där man hade kunnat tänka sig att mänskliga reaktioner skulle kunna ta över, behåller man professionaliteten genom att gå in helt i sin yrkesroll.¹¹ Ett exempel på hur detta tar sig i uttryck redovisas i studien ”Tsunamins genomslag” där journalister som arbetade med att rapportera om katastrofen upplevde att deras roll som reporter blockerade ut alla andra känslor kring vad det var som hände.

Väl på olycksplatsen

Alla reportrar upplever känslomässiga reaktioner både under och efter ett arbete om en olycksplats, menar de två medieforskarna Arne Blix och Jo Bech-Karlsen. Många reagerar med psykisk stress på situationen, och att det är någonting som en verksam reporter måste

¹⁰ Mervi Pantti och Karin Wahl-Jorgensen. *Emotional work*. Journalism studies, 2021, 1567-1568.

¹¹ Gunnar Nygren. *Handbok i journalistikforskning*, Lund: Studentlitteratur, 2019, 63.

vara medveten om i sitt arbete. Enligt dem görs för lite inom journalistkåren för att förbereda verksamma reportrar på att möta situationen att vara på olycksplats.¹²

Psykatrikerna Britt Lindström och Tom Lundin intervjuade personer som befann sig på olycksplatsen under en brand på Borås Stadshotell 1978. I studien vittnar en reporter om att det uppstår en förvirring och en känsla av hjälplöshet på olycksplatser när reportern kommer i kontakt med berörda. Trots att den berörda egentligen var i behov av professionell räddningspersonal, blev reportern den berördas första kontaktperson.

Där beskriver Lindström och Lundin även något som de refererar till som "Stålmannen-reaktioner", som kortfattat innebär att reportern tränger undan känslor så länge aktivt arbete under en pågående insats fortgår.¹³ Forskaren Liselotte Englund liknar i avhandlingen *I katastrofens öga* reportrars erfarenheter av Diskoteksbranden vid de erfarenheter som räddningspersonal beskriver och menar att dessa "Stålmannen-reaktioner" återfinns hos reportrarna.

Dags för materialinsamling

I avhandlingen av Englund beskrivs även en paradox i yrkesrollen som reporter. Å ena sidan finns förväntningar på att få fram material som är gripande, och därmed genererar läsare. Å andra sidan ska en reporter vara mycket respektfull i sitt bemötande, inte intervjua människor som befinner sig i chock, och endast publicera information med en hög relevans.¹⁴

Vidare menar Englund att få reportrar är rustade för att möta de situationer som en olycka innebär. Samtidigt är bemanningen på olika redaktioner idag inte är tillräckligt hög för att en chef ska ha möjlighet att handplocka vem som tilldelas uppdraget när information om att en olycka ägt rum når redaktionen. Dessutom är informationen om vad som har hänt ofta väldigt begränsad, vilket också försvårar möjligheten att kunna förbereda sig på vilken situation en reporter kommer att anlända till.¹⁵

Väl på plats är det vanligt att en reporter kommer i kontakt med personer som har bevittnat en olycka, eller till och med varit direkt inblandade. Det är inte ovanligt att en reporter stöter på personer som drabbas av olika former av psykologiska krisreaktioner, både

¹² Liselotte Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. Karlstads universitet 2002, 21.

¹³ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*, 43.

¹⁴ Englund. *I katastrofens öga*. 176.

¹⁵ Englund. *I katastrofens öga*. 176.

vid en liten såväl som en stor olycka. Svenska journalister har i regel liten eller ingen utbildning inom detta.¹⁶

I en annan rapport, *Medier på olycksplats*, menar Englund att reportrars närvaro vid en olycka tillsammans med räddningspersonal till viss del är problematisk.¹⁷ Det finns flera dilemman i som uppstår genom att de olika yrkesgrupper har olika syften med sin närvaro. Räddningspersonal kan till exempel uppleva reportrarnas arbete som ett hinder när de ska utföra sitt eget arbete.

Tillbaka på redaktionen

Efter Göteborgsbranden 1998 upplevde många journalister att krishanteringen sköttes dåligt. Några redaktioner erbjöd debriefing och professionell hjälp efteråt, medan andra inte gjorde det. Samtidigt beskrivs en yrkesmässig förväntan om att fortsätta med uppföljande rapportering efter en olycka. Rutinerna kring bearbetning efter en olycka är mycket begränsade hos mediehus, i kontrast till räddningstjänst där rutiner finns och tillämpas i stort sett varje dag. Samtidigt beskrivs Göteborgsbranden som en vändpunkt där olika medier blev medvetna om vikten av rutiner.¹⁸ Studierna om rutiner kring bearbetning har i tidigare forskning i stort sett enbart utgjorts av större katastrofer, snarare än andra typer av olyckor som förekommer oftare.

Klas Backholm och Kaj Björkqvist har forskat på reportrars välmående i relation till att de har befunnit sig på traumatiska situationer, och genom det funnit ett statistiskt samband. Två komponenter är betydande för om en reporter drabbas av psykiska konsekvenser efteråt; om reportern personligen varit exponerad för en traumatisk situation i sin yrkesroll samt omfattningen av situationen som reportern arbetat ifrån. Andra resultatet studien visar att reportern mår sämre av att arbeta med en stor traumatisk händelse, jämfört med att arbeta vid flera mindre incidenter.¹⁹ Studien visar även att situationer i reportrars privatliv påverkar deras välmående i större utsträckning än situationer de befunnit sig på under arbetstid.

¹⁶ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 23.

¹⁷ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 9-10.

¹⁸ Englund. *I katastrofens öga*. 211.

¹⁹ Backholm och Björkqvist. *The effects of exposure to crisis on well-being of journalists: a study of crisis-related factors predicting psychological health in a sample of Finnish journalists*. 138.

Reportrars egna bearbetningsstrategier

Forskaren Melanie Verhovnik menar i sin studie *Trauma journalism and disaster resilience. German journalists' coping strategies when reporting about crime, violence, accidents, crises and natural disasters* att journalister är beroende av olika copingstrategier för att klara av sitt arbetsuppdrag, och att variabler som ålder och individuella förutsättningar spelar in i hur väl en reporter klarar uppdraget.²⁰

Hur journalister påverkas av att rapportera om olika former av kriser, visar studiens resultat att reportrarnas psykologiska problem efter rapportering tog sig uttryck i mardrömmar, nervositet och sorg. Studien visar även hur journalisterna har utvecklat egna copingstrategier för att hantera eventuella framtida psykiska besvär.²¹ Det kan handla om att till exempel inte gå för nära en olycks- eller brottsplats för att undvika eventuella scener som vore svåra att hantera.

Utbildning som lösning

Tidigare forskning på ämnet har visat på att det finns en önskan hos andra yrkesgrupper som befinner sig på en olycksplats att fler journalister ska ha utbildning i krisjournalistik. Denna typ av diskussioner har blossat upp både i samband med Estoniakatastrofen 1994 och Diskoteksbranden 1998. Även om det sedan dess har det gjorts ansatser på statliga utbildningar runt om i landet att erbjuda kurser inom ämnet krisjournalistik, erbjuds de fristående och inte som en obligatorisk del i journalistprogrammet.²²

Även många journalister har själva uttryckt att det vore önskvärt att utbildas inom detta område. Samtidigt menar andra yrkesverksamma att det är kunskap som endast går att förvärva genom att uppleva situationen själv, och att yrkesmässig vana och livserfarenhet är viktigare än att utbildning.²³

²⁰ Melanie Verhovnik. *Trauma journalism and disaster resilience. German journalists' coping strategies when reporting about crime, violence, accidents, crises and natural disasters*. 2017, 209.

²¹ Verhovnik. *Trauma journalism and disaster resilience. German journalists' coping strategies when reporting about crime, violence, accidents, crises and natural disasters*. 214.

²² Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 24.

²³ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 23.

3. Teoretiskt ramverk

För att förstå journalisternas erfarenheter och eventuella känslor som kan uppstå innan, under och efter bevakning av en olycksplats kommer vi att använda oss av Karl E. Weicks teori om meningsskapande. Vi vill ta hjälp av ramverket om hur man skapar mening för att få en förståelse för hur reportrar skapar just det i sin arbetsmässiga vardag.

3.1 Journalistik och mening

Meningsskapande handlar i korta drag om en ambition att konstruera mening, och ett sökande efter en ömsesidig förståelse genom interaktion med andra.²⁴

“To talk about sensemaking is to talk about reality as an ongoing accomplishment that takes form when people make retrospective sense of the situations in which they find themselves and their creations.”²⁵

Så skriver Karl E. Weick om meningsskapande i sin bok *Sensemaking in organisations*.

Grunden för teorin som Weick presenterar är frågan om hur vissa individer konstruerar en situationen, eller sin upplevelse av den, men också varför en konstruktion blir som den blir, och vilka effekter en konstruktion får.²⁶

Weick pekar samtidigt på en distinktion mellan tolkning och meningsskapande. Han förklarar att teorin kring meningsskapande har vissa utmärkande drag, som begreppet tolkning saknar. För visa på skillnaden liknar Weick meningsskapande vid en text. Meningsskapande är mer än enbart en tolkning av texten. Meningsskapandet förklarar processen som lett fram till texten, vem som skrivit den, hur den är författad och i vilken kontext den har konstruerats. Meningsskapande innefattar även hur texten kan läsas och uppfattas av en publik.²⁷

Hur journalister kan skapa mening i sitt yrke och hur de påverkas av oväntade nyhetshändelser har tidigare undersökts med hjälp av teori om meningsskapande. Då intervjuades journalister som producerar nyheter i någon form inom politik på teman som

²⁴ Karl E. Weick. *Sensemaking in Organizations*. Kalifornien: Sage Publications Inc, 1995, 6.

²⁵ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 15.

²⁶ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 4.

²⁷ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 7.

miljö, tid och samhörighet. Intervjuerna visade bland annat att kontexten och miljön som journalisterna befann sig i spelade en roll i hur väl de ansåg sitt arbete som meningsfullt.²⁸

3.2 Sju utgångspunkter för meningsskapande

Meningsskapande förklaras av Weick utifrån sju egenskaper.²⁹ I processen av att skapa mening ingår inte nödvändigtvis alla sju egenskaper. Ibland hoppar processen över vissa steg, och ibland överlappar egenskaperna varandra. Egenskaperna kan därmed betraktas som en manual för att få en förståelse för hur meningsskapande fungerar. Om en individ inte upplever någon mening, har individen fastnat på något av egenskaperna i processen. Egenskaperna kan även användas som en förklaring.³⁰ Vi kommer nedan i stora drag förklara de sju egenskaperna, samt på vilket sätt de kan tillämpas i vår studie.

1. Utgår alltid från identitet

Utan en individ som söker mening, kan ingen mening finnas. Individen och dess identitet är därmed avgörande i skapandet av mening. Tidigare erfarenheter och upplevelser spelar en stor roll, eftersom olika situationer kan tolkas olika beroende på vad individen har varit med om. Samtidigt så konstrueras också individens identitet genom interaktioner med omvärlden. Individens skapade mening kan påverkas, utvecklas och omvärderas genom interaktion, och kan därmed förändras från var det först var.³¹ En journalist upplevelse och erfarenhet av en situation kan omvärderas genom interaktion med exempelvis kollegor eller familj.

2. Retrospektivt

I en traumatisk situation, som en olycksplats, spelar journalistens tidigare erfarenheter, deras retrospektiv, en stor roll för hur situationen tolkas. Individens erfarenhet av en situation uppstår inte före situationen har skett, utan efter. Därför är det omöjligt för en individ att fånga verkligheten och meningen i den vare sig innan eller framförallt medan en situation har utspelar sig.³² Utmaningarna i den retrospektiva fasen är flera. Dels är fasen en pågående aktivitet, där det inte alltid lämnas utrymme för reflektion när andra situationer samtidigt fortgår. I ett sådant fall kan individen uppleva en känsla överväldigande, då allt för många

²⁸ Darnell, Lee. *An Exploration of Emotion in the Sensemaking of Presidential News Events: Journalists Making Sense of Reporting the News*. Diss., The George Washington University, 2004, 7.

²⁹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 17.

³⁰ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 18.

³¹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 18.

³² Weick. *Sensemaking in Organizations*. 24.

meningar ska skapas. I ett sådant stadie krävs värdering och prioritering för att individen ska avgöra vilken som i stunden betyder mest.³³ För en reporter kan detta innebära att en arbetsdag med många intryck kräver tid för reflektion och bearbetning, för att undvika att den retrospektiva fasen utlämnas.

Att teorin om att meningsskapande endast sker retrospektivt har kritiserats av bland annat Sandberg och Tsoukas. De menar att meningsskapande inte nödvändigtvis måste skapas ur situationer som tidigare upplevts, utan att mening kan finnas i individens framtid, såsom mål och drömmar.³⁴

3. Medskapande i sociala miljöer

I en social miljö så är individers uppförande och beteende avgörande. På samma sätt som individerna själva verkar i sin egna sociala miljö, är miljön också en produkt av deras handlingar och attityder. För att förklara den tredje fasen i processen om meningsskapande använder Weick en polis arbetssituation ute på fältet. Polisens attityd och sätt att förhålla sig till en tonåring som precis pekat finger åt dem, skapar sedan situationen och miljön som följer. Polisens egna agerande i den sociala miljön måste polisen också sedan förhålla sig till, eftersom de själva delvis har skapat den. Poängen, menar Weick, är att det till stor del är upp till individen hur sociala miljöer skapas och därefter hanteras. Polisens val i den ovan nämnda situationen är på samma sätt flera, då de antingen kan köra därifrån, ge tillbaka med samma mynt, eller konfrontera.³⁵ Den tredje fasen förklarar att det inte går att bortse från att individens egna attityd till arbetet påverkar hur väl mening kan skapas. Individen är inte passiv.³⁶ Således inte heller en reporter i deras arbetsmiljömässiga vardag.

4. Det sociala

På en redaktion kan liknande åsikter skapas genom interaktion mellan reportrar. Samtidigt som individen är en medskapare i en social miljö, påverkas också individen av sin sociala omgivning. Meningsskapande kan inte kan förstås utan hänsyn till den sociala processen, trots att delar som identitet och retrospektiva erfarenheter är centrala.³⁷ I en organisation

³³ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 27.

³⁴ Jörgen Sandberg och Haridimos Tsoukas. *Making sense of the sensemaking perspective: Its constituents, limitations, and opportunities for further development*. *Journal of Organizational Behavior*. vol. 36. 2015, 13.

³⁵ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 31.

³⁶ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 38.

³⁷ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 39.

uppstår delade meningar och värderingar, efter gemensamma interaktioner i den sociala miljön.³⁸

5. Den pågående processen

En redaktion är en plats där nyhetsflödet är konstant och alltid pågående. Så även skapandet av mening, då det är en pågående process som aldrig slutar.³⁹ Reportern är alltid en del av en omgivning och ett sammanhang. Där kommer reportern alltid att söka tolkningar, förståelse och mening i situationer som de utsätts för.

6. Fokus på ledtrådar

För en reporter är det viktigt att man är medveten om att processen att skapa mening tar tid, och att mening inte bara uppstår utan bearbetning av erfarenheter. Individer tenderar nämligen att känna mening, snarare än processen som skapat den. Mening kan för individer bara uppstå, utan att de har förstått vilka delar och steg som har föranlett den.⁴⁰ Ifall individen varit medveten om stegen som föranlett den, är det möjligt att mening i större utsträckning kunde skapas.⁴¹

7. Utgångspunkt i rimlighet snarare än noggrannhet

I en potentiell traumatisk situation, som en olycksplats, är det inte säkert att journalisten minns alla detaljer om hur det faktiskt var att rapportera från platsen. Meningsskapande utgår från erfarenheter, samtidigt som erfarenheter endast finns i individens minne. Ett minne kan konstrueras i efterhand ifall individen inte till precision minns hur en situation utspelade sig. Därför utgår meningsskapande från rimlighet snarare än noggrannhet. Noggrannhet är inte heller en strävan i teorin om meningsskapande, som istället söker resonemang, sammanhang och övertygelser.⁴² För en reporter innebär detta att det inte är nödvändigt att minnas en olycksplats till precision för att lyckas skapa mening.

³⁸ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 42.

³⁹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 43.

⁴⁰ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 49.

⁴¹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 50.

⁴² Weick. *Sensemaking in Organizations*. 57.

Kritisk reflektion kring teori

I teorin om meningsskapande saknar kritiker ett perspektiv som utgår från makt. Bland annat menar Mills, Thurlow och Mills att det inte går att bortse från att vissa alltid kommer ha mer makt än andra, och att makt kan ha en betydande del i en process att skapa mening. Dessa roller kan enligt kritiker influera individer som inte innehar samma maktposition.⁴³

På en redaktion har en del individer mer inflytelserika roller än andra, som chefer eller arbetsledare. Det skulle innebära att chefers agerande påverkar uppfattningen hos medarbetare om hur de förväntas agera i större utsträckning än medarbetare sinsemellan.

⁴³ Jean, Helms Mills. Amy, Thurlow. Albert J, Mills. *Making sense of sensemaking: the critical sensemaking approach*. 2010, 189.

4. Metod

I denna del kommer vi att redogöra för hur vi har gått tillväga samt vilka urval vi gjort, samt varför. Avslutningsvis kommer vi att presentera en kritisk reflektion av vår valda metod för denna studie.

Uppsatsen kommer att ha en kvalitativ ansats där vi kommer att genomföra djupintervjuer med verksamma allmänreportrar på lokal nivå, för att studera deras erfarenheter i relation till bevakning av olycksplatser.

Metoden kommer därmed bestå av åtta kvalitativa forskningsintervjuer, vilket lämpar sig väl med uppsatsens syfte då metoden ämnar att undersöka den intervjuade reporterns erfarenheter.⁴⁴ En kvalitativ ansats lämnar utrymme för den intervjuades tankar, känslor och handlande i det vardagliga livet för att skapa kunskap genom förståelse.⁴⁵ Det är en vanlig metod för forskning inom detta område. Liknande framstående studier på ämnet som *Medier på olycksplats* och *I katastrofens öga*, båda av Liselotte Englund, har i huvudsak använt intervjuer för materialinsamling.^{46 47}

4.1 Intervjuer som metod

I en kvalitativ forskningsintervju är samspelet mellan den intervjuade och intervjuaren avgörande.⁴⁸ En förutsättning för att en forskningsintervju leder till en fördjupad förståelse hos läsaren är att den är planerad och förberedd. En oplanerad och ostrukturerad forskningsintervju riskerar istället att reproducera fördomar och allmän kunskap inom ämnet.⁴⁹

För att säkerställa kvaliteten på de intervjuer vi har genomfört har vi därför utformat en intervjuguide, *se bilaga 1*, där vi delat upp intervjun i tre teman; situationen, professionen och personen. Dessa teman har utformats för att fånga olika dimensioner av en reporters arbetssituation. Temat situationen behandlar situationen en reporter har på sin arbetsplats; hur upplever reportern det är att bevaka en olycka innan, under och efter under arbetstid. Professionen handlar både om hur reportern ser på sin roll vid en olycksplats och på sin yrkesroll. Personen handlar om hur reportern upplever sitt eget mående i relation till att ha

⁴⁴ Steinar Kvale och Svend Brinkmann. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur, 2009, 17.

⁴⁵ Kvale och Brinkmann. *Den kvalitativa forskningsintervjun*, 28.

⁴⁶ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*.

⁴⁷ Englund. *I katastrofens öga*.

⁴⁸ Kvale och Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 19.

⁴⁹ Kvale och Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 31.

bevakat olycksplatser. Dessa tre teman används för att gemensamt ge en bild av hur reportrars arbetssituation ser ut i relation till att bevaka olycksplatser som en arbetsuppgift. De kommer även att användas som en grund i analysen.

I denna studie har vi använt oss av semistrukturerade intervjuer där alla har fått samma frågor ställda, i samma ordning, men möjligheten att ställa följdfrågor har bibehållits. Om en intervjuperson redan har gett ett svar på en fråga i intervjuguiden, har denna fråga inte ställs igen. En semi-strukturerad intervju kännetecknas av en stor flexibilitet.⁵⁰ En fördel med en semi-strukturerad intervju är att man säkerställer ett visst mått av jämförbarhet mellan de intervjuade personerna.⁵¹

4.2 Urval

Eftersom vår frågeställning handlar om allmänreportrars erfarenheter av olycksplatser valde vi att kontakta lokala redaktioner, och bortsåg från redaktioner verksamma på regional nivå och nationell nivå. En förutsättning för att delta i vår studie var att reportern arbetade som allmänreporter. Detta då det främst är allmänreportrar som åker ut till en olycksplats, medan det är vanligare att webbredaktörer rapporterar om en olycka inifrån redaktionen. Hänsyn har tagits till att intervjupersonens nuvarande arbetsroll är allmänreporter, och inte till tidigare arbetsroller.

Eftersom studien ämnar att undersöka allmänreportrars generella erfarenheter av en olycksplats snarare än erfarenheter av en specifik händelse var en viktig komponent i urvalet geografisk spridning. Därför kontaktade vi lika många redaktioner i Sveriges tre delar; Götaland, Svealand och Norrland. Vi eftersträvade även en spridning i antalet år som yrkesverksam journalist. Alla intervjupersoner har anonymiserats, och blev innan intervjun informerade om att deras medverkan skulle vara anonym. Att intervjupersoner får medverka anonymt möjliggör att de kan tala fritt om deras erfarenheter utan att känna att de "hänger ut" sin redaktion eller att de behöver berätta om personliga känslor och samtidigt gå ut med namn. Hädanefter i studien kommer intervjupersonerna koda som "*Reporter x*" numrerade efter ordningen i tid som intervjuerna genomfördes.

Intervjupersoner i studien:

⁵⁰ Kvale och Brinkmann, *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 45.

⁵¹ Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*. Lund: Liber, 2011, 204.

Reporter	Geografisk plats	År som yrkesverksam journalist
Reporter 1	Norrland	25
Reporter 2	Svealand	32
Reporter 3	Götaland	2
Reporter 4	Svealand	20
Reporter 5	Götaland	5
Reporter 6	Norrland	32
Reporter 7	Götaland	24
Reporter 8	Norrland	34

4.3 Genomförande

Alla intervjuer genomfördes via verktyget Zoom för att möjliggöra intervjuer med allmänreportrar verksamma över hela Sverige. Målet var att intervjun med respektive reporter skulle ta ungefär trettio minuter. Den kortaste genomförda intervjun tog 22 minuter och 51 sekunder. Den längsta genomförda intervjun tog 47 minuter och 13 sekunder. Alla intervjuer genomfördes mellan 16/11 och 23/11. Alla intervjuer spelades in efter intervjupersonens godkännande.

Under studien genomfördes åtta intervjuer. Antalet valdes delvis utifrån studiens tidsram. I studien har intervjuerna närstuderats, och därför var det inte önskvärt att ha ett för stort material. Efter att ha hållit i åtta intervjuer upplevde vi även att vi hade nått ett mättat resultat, och att det i stort sett inte tillkom något nytt i intervjuerna.

4.4 Bearbetning

Alla intervjuer har transkriberats efter att de genomförts. Att transkribera kommer med flera fördelar. Dels möjliggör det en detaljerad analys av intervjun. Dels möjliggör det att

återkomma till, och kontrollera vad intervjupersonen har sagt. Det gör även att det insamlade materialet skulle kunna användas i andra forskningssammanhang.⁵²

För att anonymisera alla intervjupersoner har vissa detaljer tagits bort, som datum för en händelse, redaktionens namn samt namn på lokala platser. Materialet har sedan delats upp i teman, och granskats med stöd i teori kring meningsskapande för att besvara studiens frågeställningar.

4.5 Kritisk reflektion kring metod

Studien baseras på djupintervjuer. Det är en metod där ambitionen är att göra olika händelser eller fenomen begripliga för allmänheten. Fördelen med metoden är att man kan få ta del av erfarenheter och på så sätt komma till insikter som annars hade varit svåra att nå.⁵³

I studien har åtta allmänreportrar intervjuats. Målet med vår uppsats är att belysa åtta intervjupersoners erfarenheter av att arbeta i relation till olycksplatser, och inte att uttala oss kvantitativt om hur många reportrar som delar samma typ av erfarenheter. Vår studie presenterar erfarenheter som finns. Då vi genomför studie med en tydlig teoretisk anknytning har vi en teoretisk generaliserbarhet, vilket innebär att studien blir generaliserbar även till andra kontexter genom teori, snarare än den här studiens empiri.

Reliabiliteten i en kvalitativ studie ligger inte i om studien går att reproducera och få samma resultat. Det går inte att säga om åtta nya intervjupersonen hade lett till samma resultat. Reliabiliteten ligger istället i att vi som forskare är transparenta i hur vi har gått tillväga. I detta metodavsnitt har vi haft ambitionen att tydligt redogöra för vårt urval, hur processen sett ut och även bifogat intervjuguiden som bilaga, där det framgår vilka frågor som ställts.

Det är viktigt att ha med sig att forskarnas, det vill säga våra egna, erfarenheter påverkar hur vi tolkar det insamlade materialet. Vi beskriver erfarenheter som kanske inte hade varit lika tydligt för en annan forskare, och kan ha missat något som hade varit tydligt för en annan forskare. Därför är det viktigt att denna studie betraktas som ett perspektiv på journalistiska erfarenheter av en olycksplats, och inte som en sanning.

⁵² Bryman. *Samhällsvetenskapliga metoder*: 310.

⁵³ Bryman. *Samhällsvetenskapliga metoder*: 300.

5. Analys

I analysen kommer resultaten av de åtta intervjuerna redovisas utifrån tre teman: situationen, professionen och personen. Dessa kommer samtidigt att analyseras med hjälp av teori kring meningsskapande.

5.1 Situationen

I följande avsnitt kommer vi att redogöra för och analysera journalisternas erfarenheter inför, på plats och efter att befinna sig på en olycksplats.

På väg till olycksplatsen

Majoriteten av reportrarna uppger att de vanligaste olycksplatserna för dem att befinna sig på är trafikolyckor eller bränder. Reporter 3 uppger att den vanligaste olycksplatsen som han bevakade innefattade grovt våld. Reporter 8 och reporter 2 uppger att brottsplatser var en vanligt förekommande olycksplats för dem att befinna sig på.

“Jag ser det som en del i jobbet som man bara gör, det är som att man kopplar på någon slags autopilot där. Det är väl inte förens i efterhand som man reflekterar över om det känns jobbigt eller så.” - Reporter 7.

Gemensamt för reportrarna var att de alla förbereder sig främst genom att, vad de själva beskriver som, gå in i sin yrkesroll. Det kunde handla om att fysiskt klä på sig en reflexväst med “press” utskrivet på ryggen, hoppa ur en bil med tidningens logga men även att mentalt gå in med inställningen att man har ett jobb att utföra på plats. Reporter 3 beskrev att det var viktigt att koppla bort känslorna och inte vara för känslsam på något av hållen. Det var viktigt att hålla, vad reporter 3 beskriver som, en mellannivå. Inte visa att det är spännande, men inte heller verka ledsen eller nedstämd. Flera ger liknande beskrivningar att det gäller att stänga av personen och “slå på journalisten”, att på olycksplatsen vara “personlig men inte privat”.

Reportrarnas svar skiljer sig från resultatet som mediaforskarna Arne Blix och Jo Bech-Karlsen kom fram till. De menar att många reportrar drabbas av psykisk stress som en reaktion på att befinna sig på olycksplatsen. Våra reportrar beskriver inte att de upplever att de drabbas av psykisk stress, utan snarare att det blir mer fokuserade och går in i sin

yrkesroll. ⁵⁴ Reportrarnas inställning liknar därmed mer de “stålmannen-reaktioner” som Lindström och Lundin beskriver. ⁵⁵

Genom meningsskapandets fjärde fas, det sociala, så kan liknande reaktioner skapas och upprätthållas genom interaktion på exempelvis fikaraster eller lunchraster. Därigenom skulle en bild av en journalist som en person som kopplar på sig sin yrkesroll kunna skapas. Att som reporter bli trygg av att “klä på sig” sin yrkesroll, antingen psykiskt eller fysiskt kan förklaras med att det är viktigt att vara en del av sin sociala tillhörighet. Man vill känna en samhörighet med andra reportrar på plats.

Ett sätt att känna samhörighet är genom gemensamma attribut, som exempelvis en pressväst. ⁵⁶ Inför att åka ut till en olycksplats uttryckte flera reportrar att de upplever spänning. Några ursäktar det med att det låter konstigt för “utomstående”, eller kan verka cyniskt. Reporter 6 sticker ut från de andra intervjuade, då han inte uttrycker att han tycker situationen är spännande.

“Jag tycker inte det är, generellt, en trevlig sysselsättning. Alltså, det är inget jag ser fram emot men det är en del av jobbet.” - Reporter 6.

Detta kan förstås genom att meningsskapande först och främst alltid utgår från den enskilda identiteten. ⁵⁷ Reporter 6 ser inte fram emot att åka ut till olycksplatser, trots den gemensamt socialt konstruerade bilden av att “det är något som man bara gör”.

Flera av reportrarna uppger att det kan vara svårt att förbereda sig inför att åka ut till en olycksplats, då informationen om vad som har hänt på förhand kan vara knapphändig. Reporter 4 berättar att det har skett en förändring över tid då media inte längre har möjlighet att lyssna på polisradio.

“För i tiden när man lyssnade på polisradio så kunde man ha väldigt mycket information. Numera får man inte nödvändigtvis all information. Förhoppningsvis vet man ungefär vad som har hänt. Men skadeläge eller eventuella dödsfall kanske man inte vet förens man kommer till platsen.” - Reporter 4.

⁵⁴ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 21.

⁵⁵ Englund. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. 43.

⁵⁶ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 42.

⁵⁷ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 20.

Det kan vara svårt att fullständigt skapa mening i en situation som är pågående. Det förklarar att reporterna upplever en känsla av förvirring, och svårigheter med att förbereda sig mentalt. Eventuellt så kan även en känsla av meningslöshet uppstå precis innan en reporter ska bege sig ut till en olycksplats, eftersom det enligt Weick inte går att skapa mening innan en situation har utspelat sig.⁵⁸

Ifall reporter hade fått mer information på förhand, så skulle ett större utrymme för reflektion skapas i en annars eventuellt överväldigande och stressig situation. Reportern hade isåfall redan på redaktionen kunnat förbereda sig och bearbeta situationen, istället för att behöva möta och sortera all information ute vid olycksplatsen. Det är inte givet att den meningsskapande processen hade gått snabbare ifall reportern hade fått mer information om olycksplatsen på förhand. Däremot hade reportern haft ett större spelrum för att utveckla sina tankar kring vad som väntar, genom exempelvis interaktion med kollegor, ifall vissa uppgifter förmedlades på förhand.

Att söka kontakt på en olycksplats

Samtliga reportrar uppgav att de kände sig bekväma med att söka kontakt med andra som befann sig på olycksplatsen. Det gällde både räddningsspersonal, vittnen och andra som fanns vid platsen. Reportrarna själva ansåg att det berodde på att de var tydliga med att de kom från en tidning och vad syftet med deras närvaro var. Reportrarna hade egna strategier för hur de arbetade på olycksplatsen, beroende på hur bekväma de var. Flera av reportrarna uppgav att de första de gör vid en olycksplats är att scanna av området, och hitta relevanta personer att prata med. Reporter 4 beskrev en tydlig rutin när hon har besökt en olycksplats.

“Parkera säkert, ta på mig västen, leta efter vita hjälmar. Vita hjälmar, det är räddningstjänstens insatsledare. Det är dem man vill hitta, det är de som styr och ställer på olycksplatsen.” - Reporter 4.

Andra reportrar beskriver att det är vanligt att personer söker sig fram till reportern själv, och beskriver ett utbyte av information mellan parterna. Samtidigt skiljer sig reportrarnas beteende åt. En reporter berättar att hon gärna ringer polisen från redaktionen istället för att söka kontakt på plats, eftersom hon inte vill vara till besvär. Andra anser sig ha utvecklat goda relationer med både polis och räddningstjänst.

⁵⁸ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 24.

Ett anmärkningsvärt fynd var att de reportrar med längre yrkesmässig erfarenhet upplevde det som svårare att ta kontakt och befinna sig vid en olycksplats när de var yngre. De framhåller detta som en färdighet som de har byggt upp över tid, genom erfarenhet och diverse strategier. Ett exempel på strategi var att endast ta telefonnummer till vittnen och återkomma senare, eller att helt undvika kontakt med vittnen. Reporter 3 ansåg att man kom långt genom att ha en respektfull ton mot de som man möter.

“Frågan är alltid fri så länge man är trevlig och ser dem i ögonen, någonstans kan man visa att man inte är ute efter att jaga saftiga citat utan att man är mer respektfull, så brukar det oftast inte vara några problem. Skulle man bli avsnäst så får man respektera det”- Reporter 3.

Forskaren Liselotte Englund beskriver en paradox där gripande material genererar läsare, samtidigt som en läsare inte kommer att läsa tidningen ifall reportern har brutit mot de pressetiska reglerna, som till exempel att visa hänsyn.⁵⁹

Att reportrar som befunnit sig länge i yrket upplevde det som svårare att ta kontakt med personer på olycksplatsen när de var yngre, kan förklaras genom bristen på erfarenhet. Ifall en reporter har varit med om liknande situationer tidigare, och bär med sig dem i deras retrospektiv blir inte olycksplatsen lika främmande ur ett meningsskapande perspektiv.

På väg tillbaka till redaktionen

Flera av reportrarna berättade att de upplevde blandade känslor på väg tillbaka från en olycksplats. Ofta berodde deras känslomässiga tillstånd på hur situationen kring olyckan var. Generellt upplevde reportrar inte några negativa känslor på väg tillbaka till redaktionen. Vid olyckor där människor har blivit väldigt skadade, eller om den har haft dödlig utgång, upplevde reportrarna att de blev mer berörda. Reporter 1 beskrev hur hon kände i bilen på väg tillbaka.

“Att man hade varit på den platsen, där en person dött. Jo, det tyckte man var jobbigt. Olyckan var två och en halv mil från redaktionen så då satt vi i bilen länge, och då var vi två. Tack och lov, så då pratade vi.” - Reporter 1.

⁵⁹ Englund. *I katastrofens öga*. 176.

Även flera andra reportrar lyfte att arbeta i team som styrka, det kunde handla om att vara två reportrar på plats eller ha en fotograf med sig. Transporten tillbaka var då ett tillfälle där de pratade av sig om deras känslor, om vad de upplevt och hur de betedde sig på olycksplatsen. I denna situation upplevde reporter 1 en tydlig skillnad i behovet av att ventilera med andra. Hon upplevde att hon stundtals har velat prata av sig, medans yngre kollegor inte har haft samma behov.

Interaktion är en central del i meningsskapande.⁶⁰ Att reportrarna upplevde en lättnad efter att ha fått ventilera med en kollega är förväntat. Om reportern fick en negativ bild av olycksplatsen, skulle detta kunna förändras efter en konversation med en kollega i bilen på väg tillbaka. Det är ett tillfälle för reportrarna att bearbeta situationen, skapa mening och förstå det som de har varit med om.

Tillbaka vid skrivbordet

Det fanns en stor variation i vad reportrarna gjorde väl tillbaka på redaktionen. Flera av reportrarna berättade att de direkt satte sig för att börja skriva på en artikeln om olyckan.

“Man är fokuserad på att leverera en text, eller vad man nu ska göra. Rapportera av på något sätt. När det är större nyhetshändelser så är det också någon slags konkurrenssituation gentemot andra medier. Så jag är ganska målmedveten.“ - Reporter 3.

En redaktion måste alltid anpassa sig till nyhetsflödet, vilket stundtals kan ge upphov till stressiga situationer. Nyheter tar aldrig slut, vilket gör att när reportern kommer tillbaka efter en olycksplats, finns det alltid en risk att nya händelser som måste bevakas. Ifall inte utrymme för bearbetning av en händelse lämnas, finns det är risk att reportern inte lyckas skapa förståelse för vad han tidigare upplevt.⁶¹

Reporter 3 beskrev senare under intervjun att det är en fördel att snacka av sig med närmsta chef eller redaktör. Han beskrev det som en styrka i att prata om vad man har sett och känt, för att sedan lättare formulera en text.

Andra reportrar delade uppfattningen om att det är bra att ta tid att prata av sig tillsammans med kollegor när de kommer tillbaka. Reporter 6 var den enda reporter som upplevde att han inte har något behov av att samtala med andra. Samtidigt vittnade han om att han har märkt att det är viktigt för andra kollegor att få prata ut. Han försökte fungera som ett

⁶⁰ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 20.

⁶¹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 43.

stöd, då hans upplevelse var att det ligger på den enskilde reportern att ta initiativet till ventileringsprocessen.

“Jag tror inte att man liksom har någon riktig tanke och plan hur man ska tackla det på redaktionerna. Strukturellt tror jag det är ganska dåligt i branschen i helhet. Hos oss bygger det på att individer, som chefer, frågar om det är okej och så. Det har funnits perioder då det inte frågats.” - Reporter 6.

Bristen på debriefing samt ett stort ansvar på den enskilda reportern för ventileringsprocessen som reporter 6 beskriver, kan innebära problem för en meningsskapande process. Meningsskapande bygger på att individens tolkningar bearbetas, omvärderas, utvecklas och påverkas av andra.⁶² Ifall inget sådant utrymme ges finns en risk att reportern lämnas med egna, eventuellt negativa, upplevelser av en olycksplats. En negativ upplevelse hade genom interaktion kunnat omvärderas och skapas mening i, i fall reportern får prata av sig med andra som varit med om liknande uppdrag.

Några upplevde att arbetet försvåras om de arbetar helg. Det då bemanningen på redaktionen ofta är låg. Reporterna upplevde att de stundtals inte hade någon att prata med. Reporter 7 berättade att han vid ett tillfälle åkte ut till en olycksplats dagen efter där en ung kvinna hade omkommit och hennes tillhörigheter låg kvar vid platsen.

“Jag kände ju någon slags behov av att prata, tror jag, utan att jag tog kontakt med någon. Sedan var jag också ledig måndagen efter så det dröjde ända till tisdagen innan jag kunde ventileras detta med någon. Det kunde ju, det kändes ju lite tufft liksom.” - Reporter 7.

Det är inte nödvändigt för en meningsskapande process att reportern minns en olycksplats eller situation till precision. Meningsskapande utgår alltid från de erfarenheter som reportern minns, inte hur situationen till punkt och pricka var.⁶³ Huvudsaken är att reportern någon gång ventilerar och bearbetar sina upplevelser.

I Englunds studie om Göteborgsbranden beskrev hon att mediehus hade begränsade rutiner och att flertalet redaktioner inte erbjöd debriefing och redaktionell hjälp. Det stämmer även in på våra reportrar.⁶⁴

⁶² Weick. *Sensemaking in Organizations*. 20.

⁶³ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 57.

⁶⁴ Englund. *I katastrofens öga*. 211.

5.2 Professionen

I följande avsnitt kommer vi att analysera hur reportrarna ser på sin roll i relation till att bevaka olycksplatser som en del av yrket.

Den professionella reportern på olycksplatsen

Ett återkommande svar bland reportrarna var att det var viktigt att uppfattas som respektfull när de vistas intill en olycksplats. Reporter 4 berättade om hennes inställning när hon arbetar från en olycksplats.

“Säkert och respektfullt i första hand. Sen ska man ju vara duktig på att rapportera nyheter och sådant men det är sekundärt.” - Reporter 4.

Tre av reportrarna ansåg att deras främsta uppgift på plats var att bevaka och rapportera till läsarna om vad som har hänt, och att det är vad en bra reporter gör. Reporter 1 beskrev hur en bra reporter beter sig enligt henne.

“Man ska våga, våga fråga helt enkelt och närma sig. Sen får man ju ta ett nej, och så är det ju. Det gör man alltid. Ska man gå fram till personer och be dem berätta sin historia eller är de i något chocktillstånd, kanske man inte ska göra det. Där är vi nog lite olika där, hur vi är. Vissa kanske tycker nej.” - Reporter 1.

Reporterns egna identitet förklarar till stor del ovannämnda skillnader. Vissa av reportrarna upplevde att yrkesetiken går först, andra framhävde yrkesuppgiften. Reportrarna som upplevde att yrkesuppgiften går före, och att det ingår i yrkesrollen att våga närma sig, delar förmodligen den bilden med resten av deras redaktion.

För reportrarna som inte delar den bilden kan tidigare erfarenheter istället ha format deras agerande. Det kan finnas en socialt konstruerad bild på deras redaktion som skiljer sig åt från en annan redaktion. I så fall är även dessa reportrar formade utifrån deras egna sociala miljö.

Reportern är inte bara reporter

Fem av reportrarna upplevde att de någon gång under sin karriär känt att de har haft svårigheter med att bibehålla sin yrkesroll i samband med bevakning av en olycksplats. I situationer där den drabbade haft andra egenskaper likt reportern själv eller reporterns

anhöriga, såsom ålder eller kön, upplevde reporter 2, 3, 4 och 5 att det är svårare att behålla sin yrkesroll. Reporter 2 berättar.

“Sen har jag följt ett mord, en man som slog ihjäl en kvinna bakom ett bullerplank och där känner man ju väldigt såhär att det var när vi stod och väntade på att de skulle ta fram kroppen. Det var så här jag vet ju att jag kände verkligen... men det är fruktansvärt sorgligt. Det är ju lite också vad man kan identifiera sig med, hon var liksom trebarnsmamma och själv har man tre barn och är kvinna.” - Reporter 2.

Svårigheter att bibehålla sin yrkesroll är något som flera reportrar kände igen sig i. Sociala konstruktioner på redaktioner kan göra att reportern upplever sitt egna beteende som avvikande. I reporter 2 berättelse ovan blir även hennes egna identitet tydligt närvarande, eftersom offret hade en liknande familjesituation. Hon har även upplevt att det är svårt att behålla sin yrkesroll vid andra tillfällen. Exempelvis när hon bevakade ett upplopp under våren 2022.

“Där var det svårt att känna att man bara var journalist. Först tyckte jag det kändes så enormt hemskt att de började kasta sten att jag kände att man också ville säga till. Sen så blev det väldigt tumultartat så man inte försökte prata med någon utan då försökte man bara hålla sig så man inte skulle få en sten i huvudet. Man hann ju tänka det, tänk om de dödar någon. Så sjukt att se det i realtid liksom. Men jag har ju aldrig varit med om något liknande, det slår ju alla rekord i...i liksom kaos.“ - Reporter 2.

Situationen beskrev hon som den mest traumatiska olycksplats hon har bevakat. Det är därför inte oväntat att reporter 2 upplevde svårigheter, med tanke på den tumult och press som uppstod på plats. Att bevaka platsen är inte bara utmanande rent arbetsmiljömässigt, utan även på ett personligt plan då hon själv behövde värna om sin personliga säkerhet.

Att vara känslös på redaktionen

Trots att reporter 2 har blivit berörd av olycksplatser hon har bevakat, ansåg hon inte att det ingår i yrket att uttrycka sina känslor på redaktionen.

“Alltså, det är ju inte riktigt, det ligger inte riktigt i rollen att du pratar så jättemycket om det. Du kan göra det, och du kan ju prata med...jag kan ju prata med min man om det. Helt ärligt så skulle vi säkert kunna prata mycket mer om sådant här än vad vi gör. Det finns inga

normala rutiner att plocka in någon och sätta sig och gå igenom och så där. Det har väl varit ett lite sådant, vi har väl haft en sådan inställning liksom, men att det är på't igen liksom". - Reporter 2.

I en meningsskapande process är individen aldrig passiv i sin sociala miljö, trots att sociala konstruktioner kan ha en stark inverkan på både handlingar och attityder. Om reporter 2 har en bild av att det inte ingår i yrket att uttrycka känslor, så kommer den bilden förmodligen inte att förändras. Individens egna attityd till arbetet har en stor inverkan på hur väl mening kan skapas.⁶⁵ Samtidigt delar inte alla reportrar den bilden. Reporter 8 berättade att hon upplevde att det fanns utrymme på redaktionerna att prata om sina känslor som uppstått i samband med bevakning av en olycksplats.

“Jag tror det handlar om vilket klimat som finns på arbetsplatsen. Vi har liksom nära och kamratlig stämning, vi har också många som känner varandra ganska bra. Det är inget större drama ifall man grinar en skvätt på redaktionen.” - Reporter 8.

För reporter 8 har normen på redaktionen skapas och reproduceras av kollegor sinsemellan. I fall att en reporter kommer tillbaka från en olycksplats och uttrycker känslor, och andra reportrar sedan gör samma sak, kommer det så småningom att uppfattas som det vanliga att göra.

Den dominanta föreställningen är att en bra reporter är opartisk och kan hantera sina känslor, enligt forskarna Mervi Pantti och Karin Wahl-Jorgensen.⁶⁶ Det liknar till stor del hur de åtta intervjuade reportrarna beskrev hur de ser på vad som utgör en bra reporter och hur en reporter bör vara i sin yrkesroll.

Meningen med att bevaka en olycksplats

När frågan “Har du någon gång upplevt ditt arbete som meningslöst?” ställdes, svarade sju av reportrarna nej. Nästan alla uttryckte tydligt att de såg en mening med deras arbete relaterat till olycksplatser. Reporter 6 sticker ut från de övriga.

“Det kan kännas meningslöst att stå och titta på och fotografera när en livräddande insats pågår. Då skulle det kunna kännas som man skulle kunna göra mer nytta, men samtidigt så är det ju mitt jobb.” - Reporter 6.

⁶⁵ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 38.

⁶⁶ Pantti och Wahl-Jorgensen. *Emotional work*. Journalism studies. 1567-1568.

Reporter 6 inställning till att arbetet ibland kan kännas meningslöst, skulle kunna förstås genom att han upplever ett relativt litet behov av att samtala med andra. En meningsskapande process kräver i någon mån ventilerings och interagerande med andra i sociala miljöer.⁶⁷ Att de andra reporterna upplevde att deras arbete känns meningsfullt skulle kunna förklaras med att det på deras redaktioner finns en konstruerad bild av att bevakning av olycksplatser är meningsfullt. Därmed upplever de sig ha en funktion på en olycksplats, trots att de inte har i uppgift att rädda liv.

5.3 Personen

I följande avsnitt kommer vi att redogöra och analysera hur reporterna själva reflekterar kring hur de påverkas av att bevaka olycksplatser, både på arbetsplatsen men även privat.

Efter arbetsdagens slut

Reporter 1, 3, 5, 6, 7 och 8 berättade att de ofta pratar med närstående, som en partner eller familj, om vad de har upplevt och känt relaterat till olyckor under sin arbetstid. Reporter 1 upplevde att det blir enklare att hantera sina känslor i samband med att ha bevakat en olycka ifall hon fick ventilera kring erfarenheter hemma.

“Jag kan prata hemma fast ingen vill höra egentligen, alltså så att jag kan prata av mig. Det spelar ingen roll, det är bra om de lyssnar, men jag kan förstå att de inte gör det. Jag fick i alla fall prata ur mig lite, så jag tycker inte att jag bär med mig det.” - Reporter 1.

Flera av reporterna är till stor del utlämnade till deras sociala krets för att ventilera sina erfarenheter. Hur väl arbetsdagen kan bearbetas beror dels på ifall det finns personer där som reportern kan ventilera med. Har inte reportern någon familj eller en snäv bekantskapskrets, finns en risk att retrospektiva fasen utlämnas i processen för att skapa mening. Reporter 4 är den enda reportern som inte gärna pratar om arbetsrelaterade upplevelser hemma. Hon kände inte att det var lika givande, som att prata med andra på redaktionen.

⁶⁷ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 20.

“Det är alltid lättare att prata med kollegor, det har varit med om liknande saker och har liknande referensramar.” - Reporter 4.

Svaret ovan speglar till stor del den fjärde fasen i meningsskapande, där gemensamma värderingar lätt uppstår vid regelbundna interaktioner.⁶⁸ I en meningsskapande process spelar det inte någon roll vem reportern pratar med, förutsatt att reportern pratar med någon. Därför spelar det ingen roll vem reportern pratar med, utan huvudsaken är att interaktionen där erfarenheter uttrycks sker.

Olycksplatser stannar kvar

Reporter 2, 3, 4, 6, 7 och 8 berättade att det finns några olycksplatser som de återkommande har funderat på, även utöver arbetstid. Det har varit olycksplatser där det förekommit grovt våld, alternativt dödlig utgång. Flera reportrar lyfter det visuella minnet som det de främst kommer ihåg. Reporter 4 berättade att hon kan se minnesbilder från olycksplatsen år efter att hon har besökt dem. Att inte visuellt ha sett skadade tror reporter 1 är anledning till att hon inte har funderat återkommande på olycksplatser hon har bevakat.

“Jag har nog någonting så, som tack och lov, om man säger så. Inte sett det här med kroppar eller så. Och det är jag nog lite tacksam för, för det kan väl hända att det är någonting som är lite svårt att suddas ut.” - Reporter 1.

Flera av reportrarnas återkommande funderingar kring en olycksplats beror inte nödvändigtvis på att de inte lyckats skapa mening av situationerna. Snarare kan det bero på att de inte har hunnit reflektera kring olycksplatsen. För en reporter kan bearbetningen av en olycksplats hamna i skymundan på en arbetsplats där målet är att leverera en nyhet så snabbt som det går. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att meningsskapande alltid utgår från rimlighet och inte noggrannhet. Därför finns alltid utrymme för meningsskapande i efterhand, under förutsättningen att olycksplatsen i någon form lever kvar i reporters minne.⁶⁹

Detta stämmer överens med Backholm och Björkqvists resultat. De kommer fram till att en reporter mår sämre av att arbeta med en stor traumatisk händelse, jämfört med att bevaka mindre olyckor i vardagen.⁷⁰ Även om vi inte har undersökt reportrarnas psykiska

⁶⁸ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 42.

⁶⁹ Weick. *Sensemaking in Organizations*. 57.

⁷⁰ Backholm och Björkqvist. *The effects of exposure to crisis on well-being of journalists: a study of crisis-related factors predicting psychological health in a sample of Finnish journalists*. 138.

mående har vi funnit ett liknande fynd. Det är större olyckor som reportrarna kommer ihåg, såsom upplopp och mord, snarare än mindre olycksplatser som de befinner sig på oftare.

5.4 Avslutande reflektion

I följande del kommer vi att presentera våra egna tankar kring studiens resultat.

Ett genomgående tema är att en reporter till viss del är utlämnad till att ta ett stort eget ansvar att bearbeta sin känslor och erfarenheter. Reportrarna har själva utvecklat tydliga rutiner för hur bevakningen av en olycksplats. De vet hur de ska agera på olycksplatsen och redaktionen för att snabbt producera en artikel, och få ut den till allmänheten. Däremot saknas samma tydliga rutiner för att bearbeta erfarenheter. Detta till skillnad från annan räddningspersonal som befinner sig på samma plats som reportern. I deras arbetsdag är ventilering och debriefing inte ett val, utan en naturlig del av arbetsdagen efter avslutad insats. Det är därför anmärkningsvärt att två professioner som befinner sig på samma plats och bevittnar samma saker, skiljer sig så markant gällande rutiner för bearbetning.

Vissa reportrar har tagit egna initiativ till bearbetning, andra inte, vilket också speglas i hur väl de har kunnat skapa mening. Samtidigt finns starka ideal om hur en bra reporter ska vara. En bra reporter utför sin uppgift på plats utan problem, det är lätt att prata med folk och man blir inte påtagligt berörd vare sig på plats eller tillbaka på redaktionen. Att det inte finns någon tydlig rutin på redaktioner för reportrar att ventilera sina känslor och tankar av olycksplatser kan bli ett arbetsmiljöproblem. På lång sikt skulle detta kunna bli ett problem för hela branschen, om reportrar inte längre kan skapa mening med sitt arbete.

6. Slutsats

I denna del besvaras uppsatsens två frågeställningar; vilka erfarenheter har allmänreportrar på lokal nivå av att ha olycksplatser som deras arbetsmiljö, samt hur reportrarnas erfarenheter kan förstås utifrån teori om meningsskapande. Avslutningsvis kommer vi att ge förslag på områden för vidare forskning.

Reportrars erfarenheter av olycksplatser som en del av deras arbetsmiljö

Reportrarna hade på flera sätt liknande erfarenheter av att bevaka olycksplatser som en del av deras arbetsmiljö. För flera var det tydligt att de, när de anländer till olycksplats, stänger av känslorna de har i egenskap av privatperson. Istället kopplar de på reporterrollen och går helt in i sin arbetsuppgift. Samtidigt delade reportrarna en bild av att det var svårt att förbereda sig på vilken arbetsmiljö de kommer att verka i och möta, ibland på grund av knapphändig information på förhand.

Trots att reportrarna var upplevde deras roll på olycksplatsen som tydlig kände många blandade känslor på väg tillbaka till redaktionen. När reportrarna väl var tillbaka fanns en skillnad i hur reportrarna agerade. Några satte sig direkt vid skrivbordet för att snabbt få ut nyheten, medan andra först pratade med kollegorna om hur det var på olycksplatsen. Att vara en del av ett team lyftes som en styrka. Det visar att de sociala förhållanden på arbetsplatsen för reportrarna var en viktig del i deras arbetsmiljö.

Viktigt var att uppfattas som respektfull på olycksplatsen. Att göra sitt jobb och samla in information, samtidigt som man är respektfull i sitt bemötande, var önskvärt hos alla intervjuade allmänreportrar. Stundtals har vissa reportrar upplevt svårigheter med att bibehålla sin yrkesroll på en olycksplats, främst vid större olyckor. Flera reportrar ventilerar erfarenheter från arbetet på deras fritid. Merparten av reportrarna har återkommande funderat på vissa olycksplatser.

Erfarenheter utifrån meningsskapande

Flera av reportrarna har svårt att förbereda sig på vilken situation de kommer till när de besöker en olycksplats, vilket grundar sig i att det inte går att skapa mening i en pågående process. Utifrån meningsskapande är det tydligt att det finns en socialt konstruerad norm hos de intervjuade reportrarna om hur reporter ska bör agera vid bevakning av en olycksplats. En reporter fokuserar på arbetsuppgiften, stänger av sina känslor och blir inte berörd. Bilden av

hur en reporter ska vara skapas genom interaktion, dels med kollegor men även andra i reporterns omgivning.

Reportern reproducerar i sin tur det socialt konstruerade idealet till andra på redaktionen när de interagerar med varandra. Att någon inte följer det konstruerade idealet förklaras därmed med att personen inte har interagerat med andra och uppfattat ett ideal, eller att reporterns tidigare erfarenheter påverkar beteendet i större utsträckning. Interaktioner mellan kollegor är samtidigt viktig för att bearbeta erfarenheter, och därmed skapa mening. Att vissa reportrar började arbeta direkt tillbaka på redaktionen istället för att prata om deras upplevelser, gör att de inte ger sig själva utrymme att bearbeta och därmed blir det svårare för dem att skapa mening i sitt arbete. Samtidigt uttrycker ingen av de åtta intervjuade att deras arbete känns meningslöst, vilket talar för att de har lyckats i sin meningsskapande process.

En förklaring är att flera reportrar interagerar med närstående. Under intervjuer framkommer även att det inte finns en tydlig rutin i att prata om erfarenheter på arbetsplatsen, och det är upp till den enskilde reportern om man väljer att aktivt prata med kollegor, eller istället väljer någon hemma. Att skapa mening av sin roll som reporter i bevakningen av en olycksplats vilar därmed till stor del på individen själv.

Genom denna studie har vi undersökt åtta allmänreportrars möjlighet att skapa mening i relation till att ha olycksplatser som en del av deras arbetsmiljö. Reportrarna lyckas skapa mening med deras arbete genom interaktion, men det är inte för alla det sker på arbetstid. Trots att vissa reportrar stundtals funderar återkommande på olycksplatser som har berört dem, är det tydligt att det finns en norm att inte uttrycka starka känslor. Om reportrar inte kan bearbeta kan ett framtida problem bli att reportrar inte kan skapa mening med sitt arbete.

Området som studien behandlar är relativt outforskat, både i en svensk och internationell kontext. Förslag till vidare forskning, och en fortsättning på vår studie, skulle vara att undersöka hur rutiner kring bearbetning, likt det som återfinns bland räddningstjänst, skulle kunna implementeras på dagens redaktioner, där krav på snabbhet och medial närvaro aldrig upphör.

7. Referenser

Tryckta källor:

Bryman, Alan. *Samhällsvetenskapliga Metoder*. 2. uppl. Stockholm: Liber, 2011.

Hansson, Jon. *En nyhetsredaktion i arbetet*. I *Så arbetar en journalist*, Per Amnestål (red) m.fl., 1-34. Lund: Liber, 2002.

Häger, Björn. *Reporter, en grundbok i journalistik*. 2:8 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2014.

Kvale, Steinar och Brinkmann, Svend. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. 2:5 uppl. Lund: Studentlitteratur, 2009.

Nygren, Gunnar *Journalistik som profession* i Karlsson, Michael och Jesper Strömbäck, red. (2019). *Handbok i journalistikforskning*. Andra upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Weick, E. Karl. *Sensemaking in Organization*. Kalifornien: Sage Publications, 1995.

Elektroniska källor:

Andersson Odén, Thomas, Ghersetti, Marina och Ulf Wallin. *Tsunamins genomslag*. En studie av svenska mediers bevakning. Stockholm: Krisberedskapsmyndigheten. 2005.

Backholm, Klas och Kaj Björkqvist. *The effects of exposure to crisis on well-being of journalists: a study of crisis-related factors predicting psychological health in a sample of Finnish journalists*. *Media, War & Conflict*. Vol. 3, nr. 2, 2010.

Englund, Liselotte. *Katastrofens öga: en studie av journalisters arbete på olycksplats*. Göteborg: Göteborgs universitet, 2008.

Englund, Liselott. *Medier på olycksplatsen: En studie av samspel mellan journalister och räddningspersonal under arbete i kris*. Karlstad: Karlstads universitet, 2002.

Lee, Darnell. *An Exploration of Emotion in the Sensemaking of Presidential News Events: Journalists Making Sense of Reporting the News*. Diss., The George Washington University, 2004.

Folkesson, Per. *Reaktioner, handlingsmönster och erfarenheter hos räddningspersonal under och efter en svår insats*. Karlstad: Universitetstryckeriet, 2003.

Mills Helms, Jean. Thurlow, Amy. Mills, J Albert. *Making sense of sensemaking: the critical sensemaking approach*. *Qualitative Research in Organizations & Management*. Vol. 5, nr. 2, 2010.

Pantti, Mervi och Karin Wahl-Jorgensen. *Emotional Work*. *Journalism studies*. Vol. 22, nr. 12, 2021.

Sandberg, Jörgen och Tsoukas, Haridimos. *Making sense of the sensemaking perspective: Its constituents, limitations, and opportunities for further development*. *Journal of Organizational Behavior*. Vol. 36. 2015.

Verhovnik, Melanie. *Trauma journalism and disaster resilience. German journalists' coping strategies when reporting about crime, violence, accidents, crises and natural disasters*. *Studies in Communication Sciences*, Vol 17, nr. 2, 2018.

8. Bilagor

8.1 Intervjuguide

- Kort presentation om studien samt beskrivning av syftet
- Presentation av definition av olycka

Forskningsfråga	Frågor till intervjuperson
Bakgrund <i>Information för att säkerställa att reportern tillhör tilltänkt målgrupp för studien.</i>	Vad heter du? Hur gammal är du? Hur länge har du varit yrkesverksam journalist? Har du, och i så fall vilken, eftergymnasial utbildning? Vad är din nuvarande arbetsroll? Arbetar du i huvudsak på lokal-, regional- eller riksnivå? Vilka arbetsroller har du haft på en redaktion?
Situationen <i>Hur upplever reportern situationen innan, under och efter att ha bevakat en</i>	Vad är en vanlig olycksplats för dig att befinna dig på? Vad känner du inför att du ska ta dig till en

<p><i>olycksplats?</i></p>	<p>olycksplats?</p> <p>Har du någon gång önskat att du inte behövde åka till en olycksplats?</p> <p>Hur upplever du att det är att befinna sig på en olycksplats?</p> <p>Vilken typ av information brukar du ha fått tillgänglig på förhand?</p> <p>Vad är det första du gör när du kommer fram till en olycksplats?</p> <p>Har du lätt för att söka kontakt med andra som befinner sig på olycksplatsen?</p> <p>Förhåller du dig fysiskt nära eller lång bort från olyckan?</p> <p>Hur förhåller du dig till olycksplatsen vid misstanke om ett potentiellt dödligt utfall?</p> <p>Hur brukar du känna på väg tillbaka till redaktionen?</p> <p>Vad gör du när du kommer tillbaka till redaktionen?</p> <p>Brukar du prata med andra på redaktionen efteråt?</p>
<p>Professionen</p>	<p>Hur väl känner du dig införstådd med din</p>

<p><i>Hur ser reportrarna på sin roll i relation till att bevaka olycksplatser som en del av yrket?</i></p>	<p>uppgift som reporter på en olycksplats?</p> <p>Hur upplever du att en bra reporter ska bete sig på en olycksplats?</p> <p>Har du någon gång upplevt svårigheter med att behålla din yrkesroll? Och i så fall, hur tog det sig uttryck?</p> <p>Hur ser du på att komma tillbaka till redaktionen med starka känslor efter att ha bevakat en olycksplats? har du erfarenheter av att ha gjort det?</p> <p>Känner du att du har utrymme att uttrycka dina egna känslor vid innan, under och efter du har bevakat en arbetsplats?</p> <p>Vad är poängen med att bevaka en olycksplats?</p> <p>Har du någon gång upplevt att ditt arbete känns meningslöst?</p>
<p>Personen</p> <p><i>Hur reflekterar reportrarna själva kring sitt eget mående, både på arbetsplatsen men även privat, av att bevaka olycksplatser?</i></p>	<p>Har du någon gång upplevt att en olycksplats varit känslofyllt för dig att befinna dig på?</p> <p>Brukar du prata med personer utanför ditt arbete om vad du har upplevt? Och i så fall, vem pratar du med?</p> <p>Kan du uppleva att det kan bli enklare att</p>

	<p>hantera att ha bevakat en olycksplats ifall du får samtala med andra om den efteråt?</p> <p>Finns det någon olycksplats som du har funderat återkommande på i efterhand? Varför tror du isåfall att du funderat på den mer?</p>
--	--